

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Tomáše Herce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **M. D. K.**, zastoupená JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou, se sídlem Rumunská 1798/1, Praha 2, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy**, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 11. 2024, č. j. KRPA-354691-14/ČJ-2024-000022-ZZC, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2024, č. j. 16 A 54/2024-21,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně JUDr. Anitě Pešulové, advokátce, se sídlem Rumunská 1798/1, Praha 2, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti ve výši **12.269,40 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o zajištění cizince z důvodu podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), který spočívá v jeho nevycestování z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění.

[2] Dne 12. 11. 2024 se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“), která je občanskou Vietnamské socialistické republiky, dostavila na Policii České republiky (dále jen „policie“) za účelem nahlášení ztráty pasu, který byl tou dobou již dva roky neplatný. Lustrací bylo zjištěno, že stěžovatelka je vedena v evidenci nežádoucích osob. Žalovaná jí totiž rozhodnutím ze dne 1. 3. 2024, č. j. KRPA-74356-15/ČJ-2024-000022-ZSV, podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců uložila správní vyhoštění s dobou zákazu vstupu na 3 roky. V mezidobí bylo pravomocně skončeno řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, která jí nebyla udělena.

[3] Jelikož stěžovatelka nevycestovala z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění, mařila výkon tohoto rozhodnutí. Žalovaná ji proto podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, omezila na osobní svobodě a následně v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců o jejím zajištění za účelem správního vyhoštění. Dobu zajištění stanovila podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody.

[4] Podle žalované existovalo zcela reálné nebezpečí, že stěžovatelka opakovaně zmaří výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. U stěžovatelky zároveň nebyly zjištěny skutečnosti, které by opodstatňovaly závěr o nepřiměřeném zásahu do jejího soukromého a rodinného života. Zajištění nebylo možné nahradit ani uložením některého ze zvláštních opatření podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Dobu zajištění stanovila žalovaná s ohledem na předpokládanou složitost přípravy výkonu správního vyhoštění, při němž je nezbytné zajistit stěžovatelce náhradní cestovní doklad, čemuž musí předcházet ověření její totožnosti. Zohlednila také dobu nutnou k zabezpečení přepravních dokladů, resp. přepravy samotné.

[5] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatelky. Ztotožnil se s žalovanou, že stěžovatelce není možné uložit některé ze zvláštních opatření. Stěžovatelka nemá na území České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie nahlášenou pobytovou adresu. Jde o nekontaktní osobu, která nemá téměř žádné finanční prostředky. Její dosavadní jednání svědčí o tom, že vycestovat nechce. Stěžovatelka nerespektovala již správní vyhoštění, které jí bylo uloženo v roce 2021. Dále městský soud konstatoval, že žaloba obsahovala některá rozporná nebo nepravdivá tvrzení. Stěžovatelka v ní uvedla, že v minulosti nepáchala trestnou ani jinou protiprávní činnost a že zde má pobytovou adresu, na které ji lze zastihnout a kde si přebírá poštu. Při podání vysvětlení nicméně tvrdila odlišné skutečnosti. Namítla-li stěžovatelka šablonovitost rozhodnutí žalované a nedostatečné zohlednění individuálních skutečností případu, podle městského soudu lze za šablonovitou označit spíše její žalobu. Jde-li o délku zajištění, městský soud se ztotožnil s odůvodněním rozhodnutí žalované, z něhož je zřejmý její předpokládaný další postup.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[6] Stěžovatelka napadla rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů, které podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), navrhla jej zrušit společně s rozhodnutím žalované a věc vrátit žalované k dalšímu řízení. Žalovaná ani městský soud se dostatečně nezabývaly skutečností, že stěžovatelka chtěla svou situaci řešit a sama se dostavila na policii. Jejím zájmem bylo legálně vyřešit svůj pobyt na území České republiky, kde žije od roku 1987, neboť tu má rodinné i sociální vazby. Umí rovněž česky. Zajištěním bylo citelně zasaženo do její osobní svobody, což je přípustné jen za přísně definovaných podmínek. Zajištění musí sledovat vymezený účel a lze k němu přistoupit pouze tehdy, nemohou-li být v konkrétním případě efektivně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější donucovací opatření. Městský soud měl nesprávně posoudit oprávněnost zajištění, včetně toho, zda sleduje svůj konkrétní účel.

pokračování

[7] Řízení před soudem bylo podle stěžovatelky stiženo závažnou vadou, která měla vliv na zákonnost rozsudku. Žaloba neměla náležitosti vymezené v soudním řádu správním, a tudíž nebyla projednatelná. Údaje v ní uvedené jsou zcela odlišné od obsahu spisu, a to navzdory tomu, že stěžovatelka před podáním žaloby nic nezatajovala. Městskému soudu tak měla vzniknout pochybnost, zda se jí žaloba vůbec týká. Cizinci mají v zařízení pro zajištění cizinců možnost požádat o právní poradenství, které zajišťuje Organizace pro pomoc uprchlíků, většinou si ale nemohou zkontrolovat náležitosti či rozumně vyhodnotit obsah žaloby a jsou tak odkázáni na kvalifikovanou pomoc pověřených osob. Městský soud neměl obsah žaloby posuzovat k tíži stěžovatelky. Stěžovatelka byla tím, že jí nebyla poskytnuta náležitá právní pomoc, v řízení před soudem zkrácena na svých právech. Městský soud ji měl vyzvat k doplnění žaloby, popřípadě nařídit jednání, aby jí poskytl řádnou soudní ochranu.

[8] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“ nebo „kasační soud“) konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelka je zastoupena advokátem.

[10] Stěžovatelka podala žalobu proti „rozhodnutí o zajištění cizince“, o které byl podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat specializovaný samosoudce. Tato okolnost má význam pro posuzovanou věc. Kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před krajským (městským) soudem rozhodoval specializovaný samosoudce a která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je totiž podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[11] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu se podává, že podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy kasační soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

[12] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[13] Stěžovatelka v kasační stížnosti obecně zpochybnila své zajištění z důvodu podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců a tvrdila nepřiměřený zásah do své osobní svobody a sociálního a rodinného života, jemuž mohlo být předejito využitím jiného mírnějšího opatření. Dále namítala neprojednatelnost její žaloby s ohledem na rozpor mezi tvrzeními, které v ní uvedla, a jejími původními tvrzeními při podání vysvětlení.

[14] Přijatelnost kasační stížnosti předně nezakládá námitka neprojednatelnosti žaloby, která je založena na tom, že žaloba obsahovala tvrzení rozporná s tím, co stěžovatelka tvrdila ve správním řízení. Žaloba v souladu s § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovala dostatečně určité vymezené žalobní body (obecně k vymezení žalobního bodu srov. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS). Pakliže některý z nich obsahoval nepravdivé tvrzení, resp. tvrzení, které bylo v rozporu s tvrzeními stěžovatelky učiněnými ve správním řízení, bylo na městském soudu, aby se s tímto rozporem ve svém odůvodnění vypořádal. To městský soud také učinil, když vysvětlil, z jakého důvodu nepovažoval tato nová tvrzení za pravdivá či hodnověrná. Bylo na stěžovatelce, jakým způsobem žalobu zformuluje. Městský soud nezaložil závěr o nedůvodnosti žaloby na existenci uvedeného rozporu, nýbrž na vlastním posouzení důvodů zajištění uvedených v rozhodnutí žalované. Vycházel při něm z jím zjištěného skutkového stavu, jemuž odpovídala původní tvrzení stěžovatelky, na kterých tato setrvala i v kasační stížnosti a jejím doplnění.

[15] Jde-li o námitky týkající se posouzení důvodnosti zajištění, Nejvyšší správní soud nejprve shrnuje rozhodnou zákonnou úpravu a judikaturu. Podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců je policie „oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, [...] o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto [...] a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud [...] cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění“.

[16] Rovněž je třeba upozornit na § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců, podle něhož je „[z]vláštním opatřením za účelem vycestování cizince z území nebo z území členských států Evropské unie, Islandské republiky, Lichtenštejnského knížetství, Norského království a Švýcarské konfederace [...]

a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,

b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“),

c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené, nebo

d) povinnost cizince zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly“.

[17] Zajištění cizince z důvodu podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců má vytvořit podmínky k provedení správního vyhoštění, které by mohlo být zmařeno v případě, že se bude cizinec skrývat či jinak vyhybat realizaci správního vyhoštění, předání či vycestování z území (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, bod 25; obdobně rozsudek NSS ze dne 23. 8. 2019, č. j. 3 Azs 193/2018-25, bod 9). Tento důvod zajištění paušálně nevylučuje možnost použití zvláštního opatření podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Vždy je povinností správního orgánu zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a

pokračování

respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými členskými státy Evropské unie, včetně charakteru porušení těchto povinností cizincem. Uložení zvláštního opatření je nicméně vázáno na předpoklady, že cizinec bude schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření, bude se státními orgány spolupracovat a zároveň neexistuje důvodná obava, že by byl uložením zvláštního opatření ohrožen výkon správního vyhoštění. Nesplnění některého z těchto předpokladů odůvodňuje závěr, že uložení zvláštního opatření za účelem vycestování není postačující (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016-38, č. 3559/2017 Sb. NSS, body 28, 29 a 41; obdobně rozsudky NSS ze dne 3. 6. 2020, č. j. 9 Azs 68/2020-25, bod 10, nebo ze dne 30. 3. 2021, č. j. 10 Azs 416/2020-39, bod 6, a tam citovaná judikatura).

[18] S ohledem na tyto právní závěry Nejvyšší správní soud konstatuje, že v posuzované věci nevystala žádná právní otázka, v níž by bylo možné spatřovat některý z prvních tří předpokladů přijatelnosti kasační stížnosti, jak byly vymezeny výše. Stejně tak se městský soud nedopustil žádného pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatelky. V tomto ohledu městský soud dostatečným způsobem vysvětlil, že dosavadní jednání stěžovatelky (zejména opakované nesplnění povinnosti opustit území podle rozhodnutí o správním vyhoštění) odůvodňuje zásah do její osobní svobody spočívající v zajištění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, jehož účel naopak nelze dosáhnout některým ze zvláštních opatření podle § 123b odst. 1 tohoto zákona. V podrobnostech postačí odkázat na rozhodné části odůvodnění napadeného rozsudku, vůči nimž stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje pouze obecnou argumentaci, která jejich správnost sama o sobě nezpochybňuje.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Jelikož kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, Nejvyšší správní soud ji podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s., který stanoví, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta. Při odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost jde totiž o zjednodušený meritorní přezkum napadeného rozhodnutí městského soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), v důsledku čehož je třeba o náhradě nákladů řízení rozhodnout podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. V posuzované věci měla úspěch sice žalovaná, ta však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevynaložila. Kasační soud jí proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[21] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 6. 1. 2025, č. j. 4 Azs 314/2024-13, ustanovil zástupkyní stěžovatelky pro řízení o kasační stížnosti advokátku JUDr. Anitu Pešulovou. Její hotové výdaje a odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 a § 120 s. ř. s.). Kasační soud určil odměnu advokáta v souladu s § 7, § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, celkem částkou 9.240 Kč (tj. 2 x 4.620 Kč) za dva úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení a doplnění kasační stížnosti) a dále částkou 900 Kč (tj. 2 x 450 Kč), která představuje paušální náhradu hotových výdajů

vztahující se ke dvěma úkonům právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Uvedená advokátka je plátkyní DPH, protože se podle § 35 odst. 10 s. ř. s. zvyšuje její odměna a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 10.140 Kč, tj. 2.129,40 Kč. Přiznaná odměna a náhrada hotových výdajů tak činí celkem 12.269,40 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2025

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu